

Onderwerp Tussenstand The Next City

Steller Ronald Klaassen, Juliette Tempel, Alfred Kazemier

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 367 83 24

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 6352353

Datum **15 MEI 2017** Uw brief van

Uw kenmerk

*“... the clustering force that drives economic and social progress
also causes the divides that separates us and holds us back.”*

Richard Florida - The New Urban Crisis (2017)

Geachte heer, mevrouw,

In het voorjaar van 2016 zijn we gestart met ‘The Next City’, het proces om te komen tot een nieuwe omgevingsvisie voor stad en regio in 2030. Het startdocument bevatte vijf stedelijke opgaven waarover we in gesprek zijn gegaan met de stad:

1. Hoe faciliteren we de groei?
2. Wat wordt ons nieuwe werk?
3. Hoe houden we de stad leefbaar en aantrekkelijk?
4. Hoe versnellen we de energietransitie?
5. Hoe zorgen we ervoor dat iedereen meeprofiteert van de groei?

In deze brief rapporteren we over de opbrengst tot dusver, maken een eerste balans op en schetsen het vervolgproces op weg naar de nieuwe omgevingsvisie. Die willen wij voor de zomer van 2018 vaststellen.

Keuzes maken voor de groeiende stad

Alle prognoses geven aan dat de stad de komende jaren fors zal blijven groeien terwijl de regio krimpt. Steeds meer mensen zijn daardoor aangewezen op Groningen. Dat heeft gevolgen voor bijvoorbeeld de vraag naar woningen, maar ook naar voorzieningen op het gebied van sport, welzijn en onderwijs. De groeiende stad heeft gevolgen voor de wijze waarop mensen zich verplaatsen, plekken waar zij elkaar kunnen ontmoeten, waar

mensen hun inkopen kunnen doen en waar zij terecht kunnen voor medische zorg. Om de groei op te vangen staan we voor een stevige stedelijke ontwikkelingsopgave. We moeten letterlijk ruimte maken in de bestaande stad. In de omgevingsvisie maken we keuzes hoe we de ongedeelde stad van de toekomst willen gaan vormgeven.

Op zoek naar antwoorden in het participatieproces

Om antwoorden te kunnen vinden voor de opgaven zoals geformuleerd in het startdocument, hebben we de afgelopen periode vooral benut om gesprekken te voeren en input op te halen. Via een uitgebreid participatieproces haalden we ideeën op bij Stadlers, experts, ondernemers, de partners in het Akkoord van Groningen, dwarsdenkers, bestuurders van buurgemeenten, studenten, medewerkers, leerlingen en andere belangstellenden uit de stad en daarbuiten. Zij bezochten bijeenkomsten, lezingen, discussieavonden en reageerden op onze website. Tijdens het inspiratiefestival Let's Gro in november 2016, bezochten vele Stadlers het roze hoekpand aan de Grote Markt om ter plekke input te leveren. De vijf opgaven hebben we uitgediept door middel van Facebook-enquêtes, waaraan duizenden Stadlers deelnamen.

In de bijlage treft u een overzicht aan van bijeenkomsten die georganiseerd zijn in het kader van The Next City. Niet uitputtend volgt hier een aantal voorbeelden van wat deze bijeenkomsten hebben opgeleverd:

- De gemeente moet ondernemers vooral verbinden en faciliteren.
- De stad moet veel meer lef en ambitie tonen.
- We moeten talent voor de regio zien te behouden en hen kansen bieden zodat zij zich optimaal kunnen ontplooiën.
- De strategische agenda's van de samenwerkingspartners in Het Akkoord van Groningen zijn met elkaar gedeeld en deze worden op elkaar afgestemd.
- Groningen moet internationale studenten veel meer mee laten doen in de samenleving.
- Het biedt grote kansen als Groningen de energieopgave verbindt aan andere stedelijke ontwikkelingsopgaven en zich profileert als proeftuin voor alternatieve energie.
- Gezondheid moet een veel integraler onderdeel worden van de stedelijke ontwikkeling.
- Veel mensen willen meer groen in de stad en meer plekken voor ontmoeting. Hier komen we op pagina 4 op terug.

Hieronder gaan we dieper in op de opbrengst van het proces tot nu toe.

De centrale opgaven worden herkend

Naast ideeën, plannen, dromen, wensen en schetsen – van klein tot groot – heeft dit participatieproces in eerste instantie vooral herkenning opgeleverd: de opgaven zoals verwoord in het startdocument blijken de juiste te zijn. Men herkent deze als belangrijke opgaven richting 2030. Onze thema's zijn actueel, urgent en gelden niet exclusief voor Groningen. De discussie over de leefbaarheid van steden, de vraag naar nieuwe woningen, de toenemende zorg over segregatie en de noodzaak tot energietransitie en klimaatadaptatie heeft een landelijke dimensie gekregen. Het kabinet publiceerde in februari het startschot voor een nieuwe Nationale Omgevingsvisie (NOVI) waarin dezelfde thematiek centraal staat.

Steviger profileren, meer een eigen verhaal

De start van de NOVI maakte wederom duidelijk dat we als gemeente Groningen behoefte hebben aan sterk, eigen verhaal waarmee we enerzijds ons goed kunnen profileren en anderzijds ook de juiste lobby kunnen voeren in Den Haag en Brussel. Dat is extra van belang voor onze werkgelegenheid. De gezamenlijke lobby voor Tesla is daarvan een voorbeeld. Uit de bijeenkomsten die we op het onderwerp 'werk' hebben gehouden kwam naar voren dat ondernemers veel waarde hechten aan het gesprek, partijen bij elkaar brengen, faciliteren van het netwerk en het adaptiever, flexibeler maken van gemeentelijk beleid.

We hebben de afgelopen maanden geconstateerd dat het daarbij belangrijk is om onszelf opnieuw duidelijk op de kaart te zetten in Noordwest-Europees verband. Zijn we het eindpunt, een binnenbocht of een buitenbocht op de as Amsterdam-Scandinavië? We willen onszelf daadwerkelijk op de kaart zetten als energieregio waar volop ruimte is voor experimenten. Vandaar ook het Gronings Bod "Wij doen het voor de helft" aan de onderhandelaars voor een nieuw kabinet. Naast energie leent Groningen zich op allerlei andere onderwerpen ook als proeftuin, living lab: wel de schaal en de complexiteit maar niet de beperkingen van grotere steden.

We hebben onszelf ook de vraag gesteld hoe de concurrentiekracht van het noorden kan worden versterkt en welke perspectieven daarvoor denkbaar zijn. Bijvoorbeeld Groningen positioneren als stad en regio waar ondernemers en kennisinstellingen excelleren: Groningen als het Oxford, Cambridge of Upstate New York van Europa. En hoe kan versterking van de functie van Groningen als grootste stad in Noord-Nederland bijdragen aan de concurrentiekracht? We voeren deze discussie de komende maanden verder in Noord-Nederlands verband en met het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Nieuwe verbindende thema's

Naast herkenning hebben we een aantal nieuwe, verbindende thema's opgehaald, die nog onderbelicht zijn gebleven in het startdocument. Die thema's moeten volgens ons meer nadruk krijgen en verder worden uitgediept op weg naar een definitieve omgevingsvisie. We hebben het dan over integrale thema's die samen bijdragen aan onze bijzondere

leefkwaliteit: vergroening, klimaatadaptatie, gastvrijheid, verblijfsklimaat en de gezonde stad (healthy ageing). Het thema energietransitie heeft het afgelopen jaar een enorme vlucht genomen en vinden we terug op alle schaalniveaus. Internationalisering en digitalisering ten slotte worden weliswaar belicht in het startdocument maar zijn voor onze toekomst nog belangrijker dan we al dachten. Al deze thema's verbinden en versterken de centrale opgaven en vormen een wezenlijke toevoeging aan The Next City.

Op een aantal thema's gaan we hier wat dieper in.

Meer aandacht voor leefkwaliteit

Een van de belangrijkste opbrengsten van The Next City tot nu toe is dat we ons nog steviger zullen moeten inzetten om de goede leefkwaliteit die stad en regio hebben te versterken. Leefkwaliteit draagt bij aan het economisch succes en is een onderscheidende kwaliteit voor de stad. De komende jaren zullen we hiervoor letterlijk meer ruimte moeten maken in de bestaande, groeiende stad.

Groen, openbare ruimte, cultuurhistorie, water, verstilte plekken en ruimte om te spelen geven kleur aan de stad en de beleving van bewoners en bezoekers. Met meer aandacht voor de leefkwaliteit in de wijken dragen we bovendien bij aan het welbevinden, sociale ontmoeting en de gezondheid van bewoners. Dit is hard nodig om te zorgen dat iedereen meeprofiteert om zo de dreigende tweedeling en terugvallen van wijken in de stad tegen te gaan. Ook kan meer ruimte voor groen en water er aan bijdragen dat we beter in staat om de gevolgen van klimaatverandering (zoals zware buien of extreme hitte) het hoofd te kunnen bieden.

Gezondheid in stedelijke ontwikkeling

In onze visie op healthy ageing hebben we uitgangspunten geformuleerd voor een leefbare en gezonde inrichting van onze stad en samenleving. We staan voor de uitdaging hoe we deze uitgangspunten daadwerkelijk kunnen verbinden aan de stedelijke ontwikkeling. Iets wat heel vanzelfsprekend lijkt, maar dat nog niet is. We kunnen hierbij leren van zogeheten Blue Zones: plaatsen op de wereld waar mensen langer, gezonder en gelukkiger leven dan op andere plaatsen. We willen in Selwerd een "Man Made Blue Zone" realiseren. En bijvoorbeeld ook bij de prijsvraag "Who Cares?" in de Oosterparkwijk draait het om de vraag hoe bewoners zo lang mogelijk en met goede zorg zelfstandig kunnen blijven wonen.

Next City verweven door grote projecten

Natuurlijk zijn we al druk bezig met het verbeteren van de leefkwaliteit. Zo maken we in de binnenstad 25 procent extra openbare ruimte voor fietsers en voetgangers en willen we extra groen toevoegen. Daarmee wordt de binnenstad nog aantrekkelijker om te bezoeken en in te investeren.

Ook grijpen we de herinrichting van de Diepenring aan om de openbare ruimte verbeteren en willen we het water beter zichtbaar en beleefbaar maken. Ook de Aanpak Ring Zuid kenmerkt zich door de grote aandacht voor het leefklimaat en een zorgvuldige stedelijke inpassing. Zo realiseren we een groot nieuw park, het Zuiderplantsoen, op de deksels van de Ring Zuid. Ook in Meerstad voegen we veel nieuwe openbare ruimte toe.

In de Regio Groningen-Assen blijven we werken aan economische profilering, versterken van de bereikbaarheid en de kwaliteit van stad en land. Met de provincie hebben we bestuurlijke duo's gevormd tussen wethouders en gedeputeerden om een gezamenlijke ambitie te formuleren die we in Next City kunnen opnemen. En in de 2017 vastgestelde bestuursovereenkomst met Ten Boer en (mogelijk) Haren, in het kader van de herindeling, hebben we vastgelegd dat de tussengebieden tussen de stad en deze kernen groen blijven en dat we ons inzetten op het behoud van het specifieke open en landelijke karakter van deze gemeenten. Dit zullen we ook gaan vastleggen in de omgevingsvisie.

Relatie met andere beleidsnota's

We werken op dit moment ook aan een aantal andere visies en beleidsnota's die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving: de erfgoednota, het welstandsbeleid en de parkeervisie. Ook werken we aan de voorzieningenvisie, waarin we kijken naar een zorgvuldige spreiding van onze accommodaties en voorzieningen. Waar The Next City over de langere termijn gaat, richten deze zich veelal op de korte tot middellange termijn. We zorgen voor een goede afstemming met de omgevingsvisie en hanteren het uitgangspunt dat deze nota's omgevingswet-proof worden. We doen geen dingen dubbel.

Stand van zaken Omgevingswet

Om meer inzicht te krijgen in de gevolgen van de Omgevingswet voor de gemeente Groningen hebben wij een impactanalyse laten uitvoeren door Berenschot. Wij hebben deze analyse afgerond en maken nu een plan van aanpak voor het vervolg. Speerpunt is op dit moment de digitalisering van de bouwarchieven zodat we bij de invoering van de Omgevingswet in juli 2019 de basis op orde hebben voor de nieuwe werkwijze. Ook

zullen we onze werkprocessen hierop moeten aanpassen. Daarnaast willen we zo snel mogelijk ervaring gaan opdoen via pilots en experimenten met het gedachtengoed van de Omgevingswet. Dat kan zowel op gebiedsniveau zijn (bijvoorbeeld het maken van een Omgevingsplan) als thematisch (bijvoorbeeld het omgaan met omgevingswaarden of bestuurlijke afwegingsruimte). De kaders daarvoor zullen in de omgevingsvisie worden vastgelegd.

De kaders voor bewonersparticipatie in de fysieke leefomgeving zullen eveneens in de omgevingsvisie worden opgenomen. Intussen heeft de klankbordgroep van uw raad, begeleid door Berenschot, een kader daarvoor ontwikkeld. Het doel van het kader is om houvast te bieden voor raad, college en organisatie bij participatieve trajecten. Wij richten ons daarbij in eerste instantie op de fysieke leefomgeving. Daarmee geven wij invulling aan de motie “Next City, een nieuw kader voor het betrekken van omwonenden” uit het voorjaarsdebat 2016.

Stedelijke investeringen blijven noodzakelijk

In de begroting 2017 hebben we een stedelijk investeringsfonds ingesteld. Dit is een reserve voor fysieke investeringen in gebiedsontwikkeling waaruit noodzakelijk voorinvesteringen in grondexploitaties of investeringen in infrastructuur kunnen worden gedaan. De noodzaak voor een structurele voeding van dit fonds tekent zich steeds duidelijker af. De gemeente Groningen heeft voor de komende jaren een forse investeringsopgave. Na Amsterdam en Utrecht is Groningen de stad met de sterkste groei cijfers van het land. Dit voorjaar is bekend geworden dat we bij de huidige groeiprognoses ruim 20.000 woningen moeten bouwen tot 2030. Bovendien zullen in een krimpende regio steeds meer mensen in de toekomst aangewezen zijn op de stad. Het belang van de stad voor het noorden en daarmee voor Nederland wordt steeds groter.

De groeiopgave uit zich ook in de ambities van de stad. Zo is voor de energietransitie een afzonderlijke claim gemaakt (het Gronings Bod), die we nu eerst samen met de provincie Groningen indienen bij het nieuwe kabinet. Tegelijkertijd bevinden zich meerdere grote stedelijke projecten in de studie- en participatiefase en moeten we geld sparen om de realisatie in de komende jaren te kunnen bekostigen.

Het gaat hierbij om een breed pallet aan investeringen in projecten en gebiedsontwikkelingen, zoals:

- Binnenstad (2^e fase): herinrichting Grote Markt, aanpak en opfrisbeurten openbare ruimte, pleinen, gebiedsontwikkeling Noordwand, aanleidende routes, kwaliteitsimpuls Diepenring, aanvalsplan fiets;
- Spoorzone: gebiedsontwikkeling zuidzijde, verbetering routing binnenstad en aanpak voorplein, aansluiting Rivierenbuurt, ontwikkeling Glaudé;
- Voorinvesteringen in gebiedsontwikkeling: Suikerfabriek, Eemskanaalzone, De Held;
- Ringsparen: de Oosterhamrikzone, insnijding Emmaviaduct, Westelijke Ringweg.

Daarnaast heeft uw college ambities en opgaven op het gebied van healthy ageing, binnenstedelijk wonen, wonen op water, wijkvernieuwing, gebiedsgericht werken, herstructurering en revitalisering werklocaties, versterking van detailhandelstructuur, duurzaamheid, leefbaarheid en leefomgeving, mobiliteit en logistiek.

De investeringsopgaven zijn nodig om de stedelijke opgaven uit The Next City te positioneren en vorm te geven en de economische groei van de stad te faciliteren. Voor de periode tot 2030 omvat de investeringsopgave naar schatting ten minste zo'n 50 miljoen per jaar (exclusief Meerstad) bij een sober tot gemiddeld ambitieniveau.

Voor het overgrote deel van de investeringen is op dit moment geen zicht op dekkingsbronnen. Behalve de bestaande intensiveringsmiddelen is er geen eigen stedelijk fysiek investeringsgeld. Waar in het verleden veel externe bronnen aanwezig waren (uit onder andere ISV en RSP), zijn deze er naar verwachting straks niet meer. Dit wordt nog eens versterkt doordat landelijke regelgeving (BBV) een andere inrichting van de gemeentelijke grondexploitaties vraagt. De belangrijkste veranderingen zijn grofweg dat bovenwijkse voorzieningen niet meer in de huidige en nieuwe grondexploitaties mogen worden opgenomen en dat grondexploitaties een beperkte looptijd mogen hebben (10 jaar). Veel investeringen zullen daardoor vooraf moeten plaatsvinden, zonder dat hier op korte termijn inkomsten tegenover staan.

Bij de begroting 2017 heeft uw raad voor dit doel een Fonds Stedelijke Investerings gevormd en opdracht gegeven nadere voorstellen te doen over de voedingsmogelijkheden en verdere uitwerking van dit fonds. De mate waarin we dit kunnen doen hangt af van de financiële ruimte van de gemeente.

Vervolgproces The Next City

De weken tot de zomer staan nog in het teken van gesprekken voeren en input ophalen, vooral over de nieuwe, verbindende thema's. Met de lezingencyclus van eind mei/begin juni ronden we de eerste fase af. Gevoed met alle input stelt ons college een keuzedocument op waarin wij de hoofdlijn van de omgevingsvisie uitwerken en voorstellen doen voor antwoorden op de opgaven uit het startdocument.

In het najaar vragen we in een tweede gespreksronde wederom de mening van Stadjers, stakeholders en andere belangstellenden over onze voorstellen en keuzes. Deze gespreksronde sluiten we af bij Let's Gro in november 2017. De laatste reacties verwerken we in een concept-omgevingsvisie die naar verwachting begin 2018 kan worden vrijgegeven voor inspraak.

Samengevat ziet het vervolgproces er als volgt uit:

2017	Mei/juni	Lezingencyclus, tevens afronding eerste gespreksronde
	Najaar	Voorleggen keuzedocument in tweede gespreksronde
	November	Afronding tweede gespreksronde van The Next City op Let's Gro
	Eind 2017	Verwerking input in concept-omgevingsvisie
2018	Januari	College geeft concept-omgevingsvisie vrij voor inspraak
	Februari	Inspraak
	Voor zomer	Omgevingsvisie gereed

Wij verwachten uw raad hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Datum	Bijeenkomsten/activiteiten	Bijgedragen aan	Aanwezig/doelgroep
2016			
Mei			
13/5	IABR Festival Rotterdam	Groningen The Nordic City	Ondernemers, bestuurders
Juni			
15/6	Eierbalsessie rondom lancering platform 'hoeziejestad.nl'	Communicatie, participatie	Alle belangstellenden
23/6 en 24/6	Transfuture Festival		EnTranCe, Stadgers
Juli			
8/7	Eerste themabijeenkomst Economie & Werkgelegenheid	De werkgelegenheid groeit mee met de stad	Bedrijvenverenigingen, MKB Noord, kennisinstellingen, Triade, Pentascope, Eemsdelta, MG, TalentWeb Groningen e.a.
September			
6/9	Werklunch The Next City	Samenhang stad en regio	Colleges B&W en GS
19/9	Akkoord van Groningen: sessie met bestuurders	Strategische agenda's afstemmen met Next City	Bestuurders Akkoord
27, 28 en 29/9	Energie versnellingstafel: Maatschappelijk vastgoed verduurzamen	Energieverbruik verminderen/vergroenen	Stakeholders intentieverklaring, partners 'Routekaart Groningen Energieneutraal'
28/9	Energie versnellingstafel: Groene gevels	Energieverbruik verminderen/vergroenen	Partners 'Routekaart Groningen Energieneutraal'
29/2	Energie versnellingstafel: Warmtepompen	Energieverbruik verminderen/vergroenen	Partners 'Routekaart Groningen Energieneutraal'
Oktober			
6/10	Tweede themabijeenkomst Economie & Werkgelegenheid	De werkgelegenheid groeit mee met de stad	Groningse ondernemers en werkgevers (stuwend MKB, start-ups, traditionele maak-industrie)
10/10	Regio Groningen-Assen: sessie voor regionale bestuurders over de omgevingsvisie/Next City	Samenhang stad en regio	Regionale bestuurders, Regio Groningen-Assen

Agenda The Next City 2016/2017

26/10	Ambtelijk overleg met Stadadviseert	Communicatie, participatie	
November			
9, 10 en 11/11	Let's Gro Festival Roze pand informatievoorziening en discussies: Next City, Binnenstad en Hoe zie jij Straat? Sessie met basisschoolleerlingen.	Communicatie, participatie	Stadjers, basisschoolleerlingen
28/11	Themabijeenkomst TalentWeb Groningen	Talent en werkgelegenheid	Achterban TalentWeb Groningen, college
December			
2017			
Januari			
19/1	Energie versnellingstafel: Warmtepompen	Energieverbruik verminderen/vergroenen	Partners 'Routekaart Groningen Energieneutraal'
30/1	Documentaire avond 'Before the flood'	Bewustwording, dialoog over klimaatverandering	Stadjers, belangstellenden
31/1	Eerste sessie klankbordgroep raad	Burgerparticipatie	Klankbordgroep raad, bureau Berenschot
Februari			
8/2	Energie versnellingstafel: Communicatie	Energieverbruik verminderen/vergroenen	Partners 'Routekaart Groningen Energieneutraal'
8/2	Energie versnellingstafel: Groene gevels	Energieverbruik verminderen/vergroenen	Partners 'Routekaart Groningen Energieneutraal'
15/2	Tweede sessie klankbordgroep raad	Burgerparticipatie	Klankbordgroep raad, bureau Berenschot
17/2	Ontbijtsessie met de burgemeester	Burgemeester spreekt met een aantal inwoners die een bijdrage hebben geleverd aan Next City	Uitgenodigde bewoners, burgemeester
28/2	Ruimtelijk verkiezingsdebat met landelijke politici	Debat over (landelijke) ruimtelijke thema's	Vragenkaartjes TNC

Agenda The Next City 2016/2017

Maart

10/3 Congres Geopromotion NoordLease stadion

Maart Energie versnellingstafel:
Biogas

Vragenkaartjes TNC

Partners 'Routekaart Groningen
Energie neutraal'

April

5/4 Energie versnellingstafel koplopersgroep

6/4 Healthy Ageing startconferentie

Energieverbruik
verminderen/vergroenen

Hoe nodig je mensen uit zich
gezond te gedragen (ook koppeling
met ruimtelijke inrichting)

Soort stuurgroep van het Platform
Groningen Energie neutraal 2035

Vragenkaartjes TNC

12/4 Derde bijeenkomst klankbordgroep raad

Burgerparticipatie

Klankbordgroep raad, bureau
Berenschot

12/4 Energie versnellingstafel:
Groen gas

Energieverbruik
verminderen/vergroenen

Partners 'Routekaart Groningen
Energie neutraal'

12/4 Energie versnellingstafel:
Groene gevels

Energieverbruik
verminderen/vergroenen

Partners 'Routekaart Groningen
Energie neutraal'

20/4 Energie versnellingstafel:
communicatie

Energieverbruik
verminderen/vergroenen

Partners 'Routekaart Groningen
Energie neutraal'

Mei

1/5 Eindpresentatie onderzoeksresultaten door
(internationale) studenten Rijksuniversiteit:
'International students in TNC'

Internationalisering

Internationale en Nederlandse
studenten in Groningen, Stadjers,
IWCN, kennispartners

10/5 Futures Literacy Knowlab
Groningen: The Next City

Vooruitblik Groningen in 2057

Master studenten
Hanzehogeschool

12/5 Energie Versnellingstafel koplopersgroep

Energieverbruik
verminderen/vergroenen

Soort stuurgroep van het Platform
Groningen Energie neutraal 2035

16/5 Aftrap prijsvraag 'Who Cares?'

Hoe zorgen we dat mensen op een
plezierige en goede manier oud
kunnen worden in hun eigen wijk?

Stadjers, studenten, collegeleden
en andere belangstellenden

Agenda The Next City 2016/2017

23/5	Lezingencyclus (1): Floris Alkemade & Daan Zandbelt: De emancipatie van de periferie & de concurrentiekracht van Noord-Nederland	Verdiepingsslag agglomeratiekracht en leefkwaliteit, experimenten en innovatie	Iedereen die belangstelling heeft
26/5	Lezingencyclus (2): Tina Saaby (DK): Hoe maken we onze steden leefbaar en klimaatbestendig?	Verdiepingsslag leefbaarheid, klimaatbestendigheid	Iedereen die belangstelling heeft
29/5	Lezingencyclus (3): Christian Zuidema & Ward Rauws: Adaptieve planning: de evolutie van The Next City	Verdiepingsslag adaptiviteit in ruimtelijke ontwikkelingsprocessen	Iedereen die belangstelling heeft
30/5	Lezingencyclus (4): Gerard Marlet: Hoe gelukkig is de stad?	Verdiepingsslag vroegsignalering in de wijken	Iedereen die belangstelling heeft
Juni			
1/6	Lezingencyclus (5): Peter van Lieshout: Tweedeling: onderwijs en arbeidsmarkt	Verdiepingsslag over de rol die innovatief onderwijs kan spelen bij het bestrijden van de dreigende tweedeling in de samenleving	Iedereen die belangstelling heeft
6/6	Lezingencyclus (6): Nick Stevens(GB): Digitalisering: kansen voor Groningen?	Verdiepingsslag digitalisering: kansen voor Groningen?	Iedereen die belangstelling heeft
14/6	Energie versnellingstafel: communicatie	College over factoren voor energiebewust handelen	Partners 'Routekaart Groningen Energie neutraal'
22/6	Transfuture Festival	Presentatie resultaten 1 jaar Platform Groningen Energie neutraal 2035	EnTranCe, Stadjers
Najaar	Voorleggen keuzedocument in tweede gespreksronde met de stad	Toetsen voorgestelde keuzes voor The Next City	Breed publiek
2, 3 en 4 november	Afronding tweede gespreksronde op Let's Gro	Eind 2017 wordt de input verwerkt in een concept-omgevingsvisie	
Begin 2018	Inspraakperiode concept-omgevingsvisie	Definitieve omgevingsvisie voor de zomer van 2018 gereed	